

บันทึกท้ายพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙

ความเป็นมา

เนื่องจากประเทศไทยได้เข้าเป็นสมาชิกขององค์กรต่อต้านการฟอกเงินเอเชียและแปซิฟิกและมีพันธกรณีที่จะต้องเข้ารับการประเมินการปฏิบัติตามมาตรฐานสากลด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย (Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism : AML/CFT) ในปี ๒๕๕๙ ซึ่งหากผลการประเมินพบว่าประเทศไทยไม่มีกฎหมายและการปฏิบัติที่เป็นไปตามมาตรฐานสากลในเรื่องดังกล่าวแล้ว จะส่งผลกระทบต่อการทำธุรกรรมทางการเงินระหว่างประเทศ มีความยุ่งยากมากขึ้น และอาจถึงขั้นไม่สามารถดำเนินธุรกรรมทางการเงินระหว่างประเทศไทย คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบการดำเนินการรองรับการประเมิน ซึ่งรวมถึงการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเพื่อให้ประเทศไทยสามารถปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ จึงจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติฉบับนี้ขึ้น โดยจำแนกข้อดีของร่างพระราชบัญญัติฯ ฉบับดังกล่าว ดังนี้

๑. เพื่อให้ประเทศไทยได้มีการปฏิบัติทั้งด้านกฎหมายและกระบวนการตรวจสอบในการป้องกันการฟอกเงินและต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล

๒. ได้เพิ่มหลักเกณฑ์ในการควบคุมเงินตราที่เป็นเงินบาทขาเข้าประเทศ และกำหนดมาตรการควบคุมตราสารทางการเงินผ่านแดน รวมทั้ง บทกำหนดโทษการฝ่าฝืนร่างพระราชบัญญัติและอนุบัญญัติที่ออกตามร่างพระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรด้วย เพื่อให้เจ้าหน้าที่ศุลกากรมีอำนาจในการตรวจค้น ยึด หรืออายัดสิ่งของดังกล่าวได้

๓. ทำให้ประเทศไทยไม่ตกอยู่ในกลุ่มประเทศที่มีความเสี่ยง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการทำธุรกรรมทางการเงินระหว่างประเทศได้

พระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้ประกาศใช้เป็นฉบับแรก ต่อมาได้มีการแก้ไขกฎหมายฉบับนี้อีกจำนวน ๓ ครั้ง คือ พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๕๕๕ พุทธศักราช ๒๕๕๖ พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๕๕๕ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗ และพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ได้ประกาศใช้เป็นฉบับล่าสุดและบังคับใช้จนปัจจุบัน ทั้งนี้สาระสำคัญของพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน ทั้ง ๔ ฉบับ มีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. พระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๕๕๕

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๙ ตอนที่ ๗ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ หน้า ๒๓๙

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ เป็นต้นไป

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรมีกฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๙ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. กำหนดบทนิยามคำว่า “เงินตรา” “เงินตราต่างประเทศ” “ทองคำ” “หลักทรัพย์” “เจ้าพนักงาน” และ “รัฐมนตรี” (มาตรา ๓)

๒. กำหนดให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวงควบคุมกำกับหรือห้ามการปฏิบัติกิจการทั้งปวงเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเงิน หรือการอื่นซึ่งมีเงินตราต่างประเทศเข้ามาเกี่ยวข้องไม่ว่าในรูปใดโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการซื้อ การขาย การให้กู้ยืมเงินตราต่างประเทศ หรือทองคำ การส่งเงินตรา ธนาคารบัตร ธนาณัติ หลักทรัพย์ เงินตราต่างประเทศหรือทำคำออกไปนอกประเทศ การโอนหลักทรัพย์จากประเทศไทยไปที่อื่น และการออกตั๋วแลกเงินหรือตั๋วสัญญาใช้เงิน การทำให้ตั๋วแลกเงินหรือตั๋วสัญญาใช้เงินเปลี่ยนมือ การโอนทรัพย์สิน หรือการรับสภาพหนี้ อันเป็นการก่อให้เกิด หรือโอ้อุปซึ่งสิทธิที่จะได้รับชำระเงินในประเทศไทยเป็นการตอบแทน (มาตรา ๔)

๓. กำหนดให้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้ผู้มีทองคำ เครดิตหรือเงินตราต่างประเทศ สิทธิที่จะได้รับเครดิต หรือเงินตราต่างประเทศ หรือหลักทรัพย์ต่างประเทศให้ขายให้แก่เจ้าพนักงานหรือบุคคลอื่นใดที่รัฐมนตรีกำหนด และให้รับเงินตราตามอัตราแลกเปลี่ยนที่รัฐมนตรีกำหนด (มาตรา ๕)

๔. กำหนดให้การซื้อขายทรัพย์สินอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๕ ไม่ต้องเสียอากรแสตมป์ (มาตรา ๖)

๕. กำหนดให้รัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานและกำหนดอำนาจหน้าที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับการเรียกให้แสดงสมุด บัญชี และเอกสารอันควรแก่เรื่อง (มาตรา ๗)

๖. กำหนดโทษให้ผู้ฝ่าฝืนหรือละเลยไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวง ประกาศหรือคำสั่งที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท หรือจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือทั้งปรับทั้งจำ (มาตรา ๘)

๒. พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ พุทธศักราช ๒๔๘๖

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๐ ตอนที่ ๒๗ วันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๔๘๖ หน้า ๘๒๐

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๔๘๖ เป็นต้นไป

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่เห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ และโดยที่มีเหตุฉุกเฉินซึ่งจะเรียกประชุมสภาผู้แทนราษฎรให้ทันท่วงทีมิได้ จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชกำหนดขึ้นไว้โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

สาระสำคัญของพระราชกำหนด

พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ พุทธศักราช ๒๔๘๖ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๗ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. กำหนดบทนิยามคำว่า “เงินตรา” “เงินตราต่างประเทศ” “ค่าแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ” “ทองคำ” “หลักทรัพย์” “เจ้าพนักงาน” และ “รัฐมนตรี” (มาตรา ๓ แก้ไขเพิ่มมาตรา ๓)

๒. กำหนดให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกกติกาสงวนควบคุมจำกัดหรือห้ามการปฏิบัติกิจการทั้งปวงเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเงิน หรือการอื่นซึ่งมีเงินตราต่างประเทศเข้ามาเกี่ยวข้องไม่ว่าในรูปใด และให้มีอำนาจออกกติกาสงวนในการซื้อ การขาย การให้กู้ยืมเงินตราต่างประเทศ หรือทองคำ การส่งเงินตรา ธนาคารบัตร ธนาณัติ หลักทรัพย์ เงินตราต่างประเทศหรือทำคำออกไปนอกประเทศ การโอนหลักทรัพย์จากประเทศไทยไปที่อื่น และการออกตั๋วแลกเงินหรือตั๋วสัญญาใช้เงิน การทำให้ตั๋วแลกเงินหรือตั๋วสัญญาใช้เงินเปลี่ยนมือ การโอนทรัพย์ หรือการรับสภาพหนี้ อันเป็นการก่อให้เกิด หรือโอนไปซึ่งสิทธิที่จะได้รับชำระเงินในประเทศไทยเป็นการตอบแทน (มาตรา ๔ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔)

๓. กำหนดให้ในการซื้อหรือขายเงินตราต่างประเทศ หรือเล็ดเตอร์ออฟเครดิต และการโอนเงินระหว่างประเทศ ธนาคารหรือบุคคลอื่นใดที่ได้รับอนุญาตให้ทำการแลกเปลี่ยนเงิน ต้องทำการนั้นให้ถูกต้องตามประกาศหรือคำสั่งของรัฐมนตรี (มาตรา ๕ เพิ่มมาตรา ๔ ทวิ)

๔. กำหนดให้รัฐมนตรีได้มอบหมายให้ธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นผู้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้แทนแล้ว ให้ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยแต่งตั้งพนักงานของธนาคารเป็นเจ้าของพนักงานตามความในพระราชบัญญัตินี้ได้ (มาตรา ๖ เพิ่มมาตรา ๗ ทวิ)

๓. พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๗

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๑ ตอนที่ ๑๗๔ ฉบับพิเศษ วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๒๗ หน้า ๑

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๒๗ เป็นต้นไป

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่บทบัญญัติในพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ และกฎหมายว่าด้วยศุลกากรยังไม่ชัดเจนและมีปัญหาในทางปฏิบัติเนื่องจากเมื่อมีการลักลอบส่งหรือนำเงินตราไทยออกไปนอกหรือเข้ามาในประเทศไทยโดยผิดกฎหมายทางราชการไม่สามารถริบเงินตราไทยจากบุคคลที่ได้ทำการลักลอบนั้นได้ เพราะได้มีคำพิพากษาฎีกาหลายฉบับพิพากษาว่าธนบัตรไทยของกลางมีใช้ “ของ” อันอาจนำไปจำหน่ายเป็นสินค้าอย่างธรรมดาทั่ว ๆ ไปได้ ดังนั้น ธนบัตรไทยของกลางจึงมีใช้ “ของ” ตามความหมายในกฎหมายว่าด้วยศุลกากร และไม่สามารถริบได้ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ฉะนั้น เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงสมควรกำหนดให้เงินตราไทยเป็น “ของ” ตามความหมายในกฎหมายว่าด้วยศุลกากร และนอกจากนั้น เพื่อความชัดเจนและขจัดปัญหาต่อไปในอนาคต สมควรกำหนดให้เงินตราต่างประเทศ ธนาคารบัตรต่างประเทศ และหลักทรัพย์ทั้งของไทยและต่างประเทศเป็น “ของ” ตามความหมายในกฎหมายว่าด้วยศุลกากรด้วย และโดยที่เป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนในอันจะรักษาความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกำหนดนี้

สาระสำคัญของพระราชกำหนด

พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๗ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๔ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

กำหนดให้ถือว่าเงินตรา เงินตราต่างประเทศ ธนาคารบัตรต่างประเทศ หรือหลักทรัพย์ไม่ว่าของไทยหรือต่างประเทศ เป็นของตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการลักลอบส่ง

หรือนำเงินออกไปนอกหรือเข้ามาในประเทศ และการส่งหรือนำ หรือพยายามส่งหรือนำ หรือช่วยเหลือหรือ เกี่ยวข้องด้วยประการใด ๆ ในการส่งหรือนำเงินตรา เงินตราต่างประเทศ ธนาคารบัตรต่างประเทศ หรือหลักทรัพย์ ไม่ว่าของไทยหรือต่างประเทศออกไปนอกหรือเข้ามาในประเทศไทย โดยฝ่าฝืนหรือละเลยไม่ปฏิบัติตาม กฎกระทรวง ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ ไม่ว่าจะกระทำด้วยวิธีใด ๆ ให้ถือว่าเป็น การส่งหรือนำของต้องจำกัดออกไปนอกหรือเข้ามาในประเทศไทยอันเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรด้วย และให้นำบทกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและอำนาจพนักงานศุลกากรตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ว่าด้วยการตรวจของและป้องกันลักลอบหนีศุลกากร การตรวจค้น การยึดและริบของ หรือการจับกุม ผู้กระทำความผิด การแสดงเท็จและการฟ้องร้อง มาใช้บังคับแก่การกระทำดังกล่าว รวมทั้งบุคคลและสิ่งของที่เกี่ยวข้อง (มาตรา ๓ เพิ่มมาตรา ๘ ทวิ)

๔. พระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๓ ตอนที่ ๑๐๔ วันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๙ หน้า ๒๗

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๙ เป็นต้นไป

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่ประเทศไทยได้เข้าเป็นสมาชิกขององค์การต่อต้านการฟอกเงินเอเชียแปซิฟิกและมีพันธกรณีที่ต้องเข้ารับการประเมินการปฏิบัติตามมาตรฐานสากลด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้าน การสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย สมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เพื่อกำหนดมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการส่งหรือนำเงินตรา เงินตราต่างประเทศ และตราสารเปลี่ยนมือ ออกไปนอกหรือเข้ามาในประเทศ รวมทั้งกำหนดให้เงินตรา เงินตราต่างประเทศ และตราสารเปลี่ยนมือเป็นของ ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๓ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดเกี่ยวกับการส่งหรือนำเงินตรา เงินตราต่างประเทศและตราสารเปลี่ยนมือ ได้แก่ ตัวแลกเปลี่ยน ตัวสัญญาใช้เงิน เช็ค หรือตราสารอื่นใด ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังประกาศกำหนด แต่ไม่รวมถึงตราสารเปลี่ยนมือที่ระบุชื่อผู้รับเงิน และมีข้อกำหนดห้ามเปลี่ยนมือออกไปนอกหรือเข้ามาในประเทศ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปราม การฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย โดยให้ถือว่าเงินตรา เงินตราต่างประเทศ และตราสารเปลี่ยนมือตามมาตรานี้ ให้ถือว่าเป็นของตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘ ทวิ วรรคสอง มาใช้บังคับ (มาตรา ๓ เพิ่มมาตรา ๖/๑)

นางฉัตรรัตน์ อุ่นจันทร์ / จัดทำ